

Tartalom

Első kötet

<i>Táblázatok jegyzéke</i>	xxi
<i>Képek jegyzéke</i>	xxiii
<i>Térképek jegyzéke</i>	xxvii
<i>Előszó (Mezei András)</i>	xxix
<i>A szerző előszava a második kiadáshoz</i>	xxxii
<i>Előszó az első kiadáshoz (Berend T. Iván)</i>	xxxix
<i>A Wehrmacht és az SS rangfokozatai</i>	xlvi
<i>Főbb forrásmunkák</i>	xlvii
1. A pusztulás előjátéka	1
A magyarországi zsidóság „aranykora”	1
A magyarországi zsidóság fejlődése és egyenjogúsodása	2
A nemzetiségi kérdés	5
Baloldali radikális rendszerek	12
Ellenforradalom és fehérterror	15
A hazafias egyesületek	19
Gömbös Gyula, 20	
Trianon és hatása	21
Az első zsidóellenes intézkedések	26
Jegyzetek	30
2. A konszolidációtól az „előfasizmusig”	38
A bethleni konszolidáció: 1921–1931	38
Az inga kileng jobbra: a Gömbös-éra, 1932–1936	43
Gömbös antiszemizmusa, 43; Gömbös felemelkedése, 44; Gömbös miniszterelnöksége, 45;	
A náci Németország hatása, 52	
Szélsőjobboldali pártok és mozgalmak felemelkedése	54
Jobboldali szervezetek, 57; Szálasi Ferenc, 59;	
Szálasi pártjai, 62	
Jegyzetek	66

3. A magyarországi zsidóság a pusztulás előtt	73
Demográfiai szerkezet	73
Gazdasági helyzet	75
A kulturális és szociológiai sajátosságok	78
Hitközségek és közösségi szervezetek	81
A magyarországi zsidóság vezetői	87
A náci uralom alá került Európa zsidóságának elpusztításával kapcsolatos magyarországi reakciók	92
Zsidó menekültek Magyarországon	99
Jegyzetek	107
4. A vég kezdete	116
Darányi kétértelmű politizálása	116
A győri program	117
Az első zsidótörvény	120
A törvény előírásai, 122	
Imrédy a hatalomban	125
A Felvidék visszacsatolása	127
A felvidéki zsidóság	129
Útban a második zsidótörvény felé	129
Jegyzetek	133
5. A Teleki-korszak	137
Ki volt Teleki?	137
Teleki antiszemitizmusa	138
Kárpátalja visszacsatolása	141
A kárpátaljai zsidóság	143
A második zsidótörvény	144
A törvény előírásai, 151	
A népi németek, a Volksdeutschok	153
Az 1939. évi választások	157
A jobboldali sajtó	157
Teleki revíziós politikája	158
Útban a második bécsi döntés felé: Észak-Erdély visszacsatolása	160
Az erdélyi zsidóság	164
A birodalom körüludvarlása	169
A Magyar Megújulás Pártja, 171; Teleki manőverei, 172	
Összeesküvés Jugoszlávia ellen	174

A délvidéki zsidóság: népmozgalmi adatok	177
Jegyzetek	178
6. A Bárdossy-korszak	190
Ki volt Bárdossy?	190
Bárdossy zsidópolitikája	191
A harmadik zsidótörvény	192
Háború a Szovjetunió ellen	193
Az antiszemitizmus felerősödése	196
A kaenyec-podolszkiji vérengzés	197
Menekültek Magyarországon, 197;	
A KEOKH, 198; A „hontalan” zsidók	
összefogdosása és deportálása, 199; A hontalan	
zsidók lemészárlása, 203	
A délvidéki vérengzés	206
Hadművelet a partizánok ellen, 206;	
Tömegmészárlás a Sajkás vidéken, 206; Az újvidéki	
vérengzés, 207; További kegyetlenkedések, 210;	
Statisztikai összegezés, 210; A mészárlás	
fogadtatása, 210	
Bárdossy bukása	214
Jegyzetek	215
7. A Kállay-korszak	222
Kállay politikája	222
Kállay politikája a zsidókérdésben	226
Német nyomás a „végső megoldás” érdekében	229
A diplomácia mozgásba lendül	231
Szélsőjobboldali nyomás alatt	237
Az első klessheimi találkozó	240
Veesenmayer első magyarországi küldetése	242
A német külügyminisztérium teljes sebességre kapcsol	243
Veesenmayer második magyarországi küldetése	247
Jegyzetek	249
8. A magyar zsidók sorsa a német megszállás alatt álló Európában	256
Németország, a Németországhoz csatolt területek és a	
Főkormányzóság	256
Nyugat-Európa német megszállás alatt	261
Belgium, 263; Franciaország, 264; Hollandia, 266	

Görögország és Olaszország	268
Szlovákia	268
Jegyzetek	271
9. Az első tömegdeportálási tervek	276
Az eredeti célkitűzés	276
A terv mögött meghúzódó szélsőjobboldaliak	277
A terv felélesztése	280
Wisliceny látogatása Budapesten	281
Himmler érdeklődése a terv iránt	283
Jegyzetek	284
10. A munkaszolgálat	287
Előzmények	287
A munkaszolgálat törvényi megalapozása	289
A Honvédelmi Minisztérium magatartása	291
A munkaszolgálat megszervezése	294
Az átmeneti szakasz	297
A zsidó munkaszolgálat újraszabályozása	304
A munkaszolgálat a háború idején	306
Egyenruha és ruházat, 306; A sárga karszalag, 310	
Zsidó munkaszolgálatosok Ukrajnában	311
Német–magyar súrlódások, 315	
A munkaszolgálatosok munkája és szenvedései	317
Nagybacsoni Nagy Vilmos minisztersége	326
Az 1942. évi XIV. tc., 328	
A munkaszolgálat átszervezése	330
További reformintézkedések, 331; További átszervezési intézkedések, 333	
Munkaszolgálatosok Borban	335
Egyezmény a munkaszolgálatosok odavezényléséről, 335; Munkakörülmények, 339; A pusztulás útja, 340; Vértüdő 1944. október 7–8-án, 342; A Sztójay-korszak, 343; A nyilas korszak, 349	
A munkaszolgálatosok segélyezése	351
Magyar zsidók szovjet hadifogolytáborokban	354
Jegyzetek	356
11. Úton a pusztulás felé	371
A német megszállás előzményei	371

A klessheimi kastélyban tartott értekezlet	377
A koronatanács március 19-i ülése	378
A „Jägerstab”-terv	385
Horthy hozzájárulása „zsidó munkások” átadásához	386
Jegyzetek	389
12. A megszálló erők és hatóságok	394
A Wehrmacht	394
A Führer és a külügyminisztérium képvisellete	395
A Birodalmi Biztonsági Főhivatal szervei	399
A magasabb SS és rendőrség parancsnoka, 399; Az Eichmann-Sonderkommando, 402	
Jegyzetek	405
13. A Sztójay-kormány	408
A rendőrség	413
A XX. és XXI. osztály	416
Csendőrség	417
A közigazgatás	422
Jegyzetek	425
14. A Zsidó Tanács	430
Irányelvek	430
A budapesti Zsidó Tanács	431
Stern Samu magyarázata	434
A Tanács felfogása és politikája	436
A Tanács tagjainak nyújtott kedvezmények	437
A sértetlenséget biztosító igazolványok ügye	439
A közösség atomizálódása	441
A zsidó tömegek megnyugtatója	445
Az első tárgyalás Eichmann-nal	447
Tervek a hitközségi rendszer strukturális átszervezésére	451
A Tanács „legalizálása”	458
Az új tanácsstagok kinevezésének háttere	461
Berend és a Tanács, 461; Berend pere, 466	
Az átszervezett Tanács működése	470
A Magyarországi Keresztény Zsidók Szövetsége	471
Az ideiglenes intézőbizottság átszervezése	475
Jegyzetek	478

15. Az első zsidóellenes intézkedések	489
Letartóztatások és megfélemlítés	489
Követelések és lefoglalások	494
A zsidók elszigetelése: zsidóellenes rendeletek	499
A zsidók megjelölése	501
Társadalmi és szellemi „megtisztulás”	506
A Magyar Királyi Nemzetvédelmi Propagandahivatal, 511; A Zsidókérdéskutató Magyar Intézet, 513	
Jegyzetek	514
16. A gazdasági megsemmisítés	520
A zsidók kifosztása	520
A végső megoldás közgazdasága	521
A német kisajátítások folyamata	522
A Sztójay-kormány „törvényhozó” intézkedései	524
Magyar reagálás a német kisajátításokra	530
Az SS megszerzi a Weiss Manfréd Műveket	532
A magyar kormány reagálása	536
A német külügyminisztérium reagálása	538
Jegyzetek	541
17. A gettósítás: első szakasz	547
A gettósítási döntés	547
A hadműveleti területek	555
A magyar zsidótlanító különítmény	556
A gettósítás, összegyűjtés és deportálás alapterve	557
A gettósítási folyamat, 559	
A zsidók elgondolásai	561
I. zóna: Kárpátalja és Északkelet-Magyarország	563
Munkács, 565; Ungvár, 566; Beregszász, 568;	
Nagyszőlős, 568; Huszt, 568; Iza, 568;	
Técső, 568; Sátoraljaújhely, 569;	
Máramarossziget, 569; Kassa, 571;	
Nyíregyháza, 573; Mátészalka, 575; Kisvárd, 576	
„Szükség”-intézkedések Dél-Magyarországon	576
A Központi Zsidó Tanács reagálása	577
Internálások a tanács közreműködésével	582
A gettósításról intézkedő kormányrendelet	584
Jegyzetek	585

18. II. zóna: Észak-Erdély	597
Értekezletek a gettósításról	597
A gettóba tömörítés	599
A kolozsvári gettó, 602; Szamosújvár, 604;	
Dés, 605; Szilágysomlyó, 607; Szatmárnémeti, 608;	
Nagybánya, 609; Beszterce, 610; Nagyvárad, 610	
Székelyföld	614
Marosvásárhely, 615; Szászrégen, 617;	
Sepsiszentgyörgy, 618	
Endre körútja	618
Áttekintés az észak-erdélyi gettósításról	619
Jegyzetek	620
19. A deportálás	629
A zsidók demoralizálása	629
A deportálási tervek véglegesítése	630
Végrehajtási utasítások	634
A szállítás megszervezése	637
A deportálások: az I. és a II. zóna	638
Rendkívüli deportálások	642
Eberhard von Thadden küldetése	642
Német porhintési kísérletek	643
Német film a deportálásokról	646
Ferenczy jelentései a deportálásokról	648
Hivatalos magyar porhintés	649
Jegyzetek	651
20. A III. zóna: Észak-Magyarország	655
A zsidók koncentrációja	655
A II. csendőrkerület	657
Dunaszerdahely, 657; Érsekújvár, 657; Győr, 658;	
Komárom, 659; Léva, 659; Székesfehérvár, 659	
A VII. csendőrkerület	661
Balassagyarmat, 661; Eger, 661; Hatvan, 662;	
Miskolc, 662; Salgótarján, 664	
A Zsidó Tanács reagálása	664
„Lázadás” a Tanács ellen	666
Jegyzetek	670

Második kötet

21. A IV. zóna: Dél-Magyarország a Dunától keletre	677
A gettósítási folyamat	677
Az V. csendőrkerület	678
Hódmezővásárhely, 678; Kalocsa, 678; Kecel, 678; Kiskőrös, 679; Makó, 679; Nagykáta, 679; Szarvas, 680; Szentes, 680	
A VI. csendőrkerület	680
Hajdúböszörmény, 681; Hajdúdorog, 681; Hajdúhadház, 681; Hajdúnánás, 681; Hajdúszoboszló, 681; Karcag, 681; Téglás, 681	
A Délvidék	682
Bácstopolya, 684; Baja, 684; Szabadka, 685	
A zsidók koncentrációja	685
Bácsalmás, 687; Békéscsaba, 687; Debrecen, 688; Kecskemét, 691; Szeged, 691; Szolnok, 696; Nagyvárad, 697	
„Félretevés” Strasshofban	697
A Zsidó Tanács reagálása	701
Jegyzetek	706
22. Az utolsó szakasz: az V. és a VI. zóna és Auschwitz	719
Az V. zóna: Nyugat-Magyarország	719
Bonyhád, 719; Keszthely, 720; Körmend, 720; Kőszeg, 720; Mohács, 721; Nagyatád, 721; Nagykanizsa, 721; Sárbogárd, 721; Szentgotthárd, 726; Vasvár, 726; Veszprém, 727	
A koncentráció folyamata	727
Kaposvár, 729; Paks, 729; Pápa, 730; Pécs, 731; Sárvár, 731; Sopron, 733; Szombathely, 733; Zalaegerszeg, 735; A deportálás zónák szerinti értékelése, 737	
A VI. zóna: Budapest és környéke	737
Csepel, 739; Kispest, 739; Újpest, 739	
Gettók és gyűjtőtáborok	739
Budakalász, 740; Monor, 740	
Magyar zsidók Auschwitzban	741
Magyar zsidók más koncentrációs táborokban	754
Jegyzetek	755

23. A hallgatás összeesküvése	767
Tények és információforrások	767
Az első leleplezések a tömeggyilkosságokról	768
Jelentések a végleges megoldásra vonatkozó náci döntésről	772
Lengyel és szlovák menekültek leleplezései	775
Zsidó vezetők beismerései	780
Az auschwitzi jegyzőkönyvek	784
A magyar vezetők tudomása a katasztrófáról	792
Értékelési kísérlet	794
Kasztner és az auschwitzi jegyzőkönyvek, 795	
Jegyzetek	800
24. A budapesti zsidók sorsa	810
A budapesti zsidók koncentrációja: csillagos házak létesítése	810
A zsidók átköltöztetése	813
A „törvényes” rendelkezések, 813	
A kitért zsidók különválasztása	816
A zsidó lakások kezelése, 817	
Jegyzetek	818
25. A deportálások leállításától a Szálasi-puccsig	821
A minisztertanács ülései	821
Baky és Endre „magyarázatai”, 824; Nyomás Horthyra, 831; A koronatanács június 26-i ülése, 833	
A Baky-féle puccskísérlet és a budapesti zsidók deportálására szőtt terv	838
A deportálások leállítása	840
Németország és a budapesti zsidók deportálása	841
A kistarcsai tragédia	849
A budapesti zsidó közösség 1944 nyarán	851
Kulturális és oktatási helyzet, 852; A kitérések és a kitérték, 854; A mentesítési rendszer, 858	
Ferenczy, a „megmentő”	864
A deportálások felújításának veszélye	868
A Lakatos-kormány	875
Mozgósítás munkára	878
Jegyzetek	886

26. A Szálasi-éra	900
A végkifejlet felé	900
A fegyverszüneti kísérlet és az október 15-i puccs	904
A nyilasterror elszabadulása	908
Az új zsidóellenes akció német vonatkozásai	913
A zsidóellenes kampány	914
Halálmenetek Hegyeshalomba	919
A munkaszolgálatosok sorsa a hadseregnél	925
A nemzetközi gettó	927
A budapesti gettó	932
A gettó igazgatása	939
A közbiztonsági rendszer	941
Élelmezés és ellátás	943
Egészségügyi problémák	945
Oktatás és vallási élet	948
A kormány vagdalkozása és a féktelen terror	949
Tervek a gettó elpusztítására	959
Jegyzetek	961
27. A külföldi zsidók helyzete Magyarországon	973
Külföldi állampolgárságú zsidók Magyarországon a német megszállás előtt	973
A zsidóellenes intézkedések és a külföldi állampolgárságú zsidók	974
A kormányhatározatok	976
A tengelybarát államok	979
Bulgária, 979; Horvátország, 979; Finnország, 980;	
Franciaország, 980; A Harmadik Birodalom, 981;	
Olaszország, 981; Románia, 981; Szlovákia, 982	
Az ellenséges és a semleges államok	984
Jegyzetek	985
28. A magyar zsidók helyzete külföldön	989
Áttekintés a német megszállás előtti időszakról	989
Románia és a végső megoldás: az átvételtől az elutasításig	991
Románia: a magyar zsidók menedéke	994
Szlovákia: a zsidóüldözés úttörője	1002
Szlovákia: az ideiglenes menedék	1004
Szlovákia: a tragédia beteljesedik	1005
Jegyzetek	1007

29. Mentés és ellenállás	1012
A belpolitikai légkör a mentés és az ellenállás szempontjából	1012
A magyar keresztények magatartása	1012
A zsidók önszegítő próbálkozásai	1019
A Zsidó Tanács	1021
A budapesti Mentőbizottság: A Kasztner-vonal	1023
Brand küldetése	1032
A szabad világ reagálása, 1036; Brand felfogása a Yishuv-vezetőről, 1040	
Az SS-vonal és eredményei	1042
A Kasztner-szállítmány, 1043; Kasztner tárgyalásai Becherrel, 1047; A Kasztner-transzport kiszabadulása, 1055; Vetélkedés a dicsőségért, 1057	
A Kasztner-ügy Izraelben	1058
A mentés egyéb csatornái	1066
Krausz Miklós szerepe a mentésben, 1067; Komoly Ottó szerepe a mentésben, 1071	
A nem zsidók mentési próbálkozásai	1075
Az ellenállás	1077
A magyar ellenállás, 1078; A zsidó ellenállás, 1082; Az ejtőernyősök, 1083; A magyar közvélemény felvilágosításának kísérlete, 1086; A munkaszolgálatosok fölfegyverzésének terve, 1087; A <i>haluc</i> fiatalok mentőakciói, 1088	
Jegyzetek	1101
30. A keresztény egyházak álláspontja és lépései	1122
A keresztény egyházak és a zsidók	1122
A katolikus egyház álláspontja és lépései	1127
A protestáns egyházak álláspontja és lépései	1136
Egyes püspökök álláspontja és lépései	1141
A keresztény egyházak a nyilasuralom alatt	1145
A Szent Kereszt Egyesület	1147
A Jó Pásztor Bizottság	1147
Jegyzetek	1149
31. Nemzetközi reagálás és közbelépés	1155
A Nemzetközi Vöröskereszt	1155
A Vatikán és a budapesti nunciatura	1162
A semleges államok álláspontja és lépései	1175

Svájc, 1175; Svédország, 1182; Raoul Wallenberg szerepe, 1184; Wallenberg eltűnése, 1188;	
Spanyolország, 1190; Portugália, 1192;	
Törökország, 1194	
A nyugati szövetségesek álláspontja és lépései	1195
A közömbösség politikája, 1195; A nyugati szövetségesek a magyarországi zsidóság elpusztítása idején, 1200; A szövetségesek reagálása a Brand-misszióra, 1203; A szövetségesek reagálása az auschwitzi jegyzőkönyvre és Krausz beszámolójára, 1208; A szövetségesek reagálása a Horthy-féle ajánlatra, 1211	
A Szovjetunió	1216
El Salvador	1218
A zsidó segélyező- és mentőszervezetek	1219
Jegyzetek	1223
32. Felszabadulás, jóvátétel, megtorlás	1244
Felszabadulás	1244
A magyar zsidóság veszteségei: statisztikai áttekintés	1245
Újjászerveződés	1250
A hitközségek újjáélesztése	1252
Kártérítés, jóvátétel és kárpótlás	1254
Válasz a zsidó követelésekre: neo-antiszemitizmus	1262
Kártérítés, jóvátétel a Német Szövetségi Köztársaságból	1264
Háborús bűnperek	1268
Magyarország, 1268; Románia, 1273; Jugoszlávia, 1274; Német Szövetségi Köztársaság, 1275; Ausztria, 1277; Más országok, 1279	
A megszököttek	1279
Jegyzetek	1280
33. Magyarországi reagálások a Holocaustra	1295
Az első békeévek	1295
A sztálinista korszak	1300
A sztálinizmus utáni korszak	1301
A posztkommunista korszak	1303
Jegyzetek	1312
Első függelék: A munkaszolgálati rendszer irányítása a Honvédelmi Minisztériumban, 1944	1321

Második függelék: A németek rendelkezésére bocsátott munkaszolgálatos-századok	1323
Harmadik függelék: Az 1944. március 29. és december 6. között kiadott főbb zsidóellenes rendeletek	1326
Negyedik függelék: Magyar és külföldi zsidó szerzők, akiknek a műveit betiltották	1339
Magyar zsidó szerzők	1339
Külföldi zsidó szerzők	1340
Magyar zsidó szerzők (pótlista)	1340
Külföldi zsidó szerzők (pótlista)	1341
Ötödik függelék: Kronológia	1342
Hatodik függelék: A Kassán 1944-ben áthaladt halálvonalak: időpont, eredetállomás, utasszám	1357
<i>Glosszárium</i>	1360
<i>Névmutató</i>	1368
<i>Földrajzi nevek mutatója</i>	1419
<i>Tárgymutató</i>	1452